

Tež tole bě loni ...

Delegacija Serbow wobdželi so 27. nazymnika w Praze na počesćenju přečela Serbow Vladimira Zmeškala składnostnje jeho stotych posmjertnych narodnin. Přitomnaj běštaj tež starosta Serbskeho Sokola Adhim Kowar a redaktor Sokolskich Listow Mikławš Krawc. Wonaj položištaj kwěćel na row V. Zmeškala. Na wobrazu su předsyda Maćicy Serbskeje dr. Měrćin Völkel (předku 3. wotprawa), předsyda Domowiny Jan Nuk a Mikławš Krawc. Foto: Kowar

W SERBSKEJ PROTYCE 2003 ... „Hasa w Českej Lipje“ – tak rěka nastawk w Serbskej protyce nalěto 2003, w kotrymž so wo tym piše, čehodla dósta po 1945 hasa w sydlišću Českeje Lipy mjeno NAWKOVA po serbskim prócowarju a aktiwnym Sokole Michale Nawce. Přinošk doporučamy čitać.

Rjady Serbskeho ...

(Kónc ze strony 1)

so wo přewjedženju lětneho wubědžowanja serbskich kehelerskich mustwow, tola nic wuspěšnje dosć. Zo dyrba tu kehelery wotežku w ruce měć, je zrozumliwi. Jedyn tajki turněr wotmě so před lětomaj w Hórkach składnostnje 50. róničny załoženja sportoweje jednotki, hdžež běchmy mjez gratulantami. Po dlěšej přestawce ma so lětsa dalši přewjesć. Našu podpěru tule znowa wobkrucamy.

Někotre słowa k wubrankam w jednotliwych sportowych družinach. Po lětach prócy zdawa so serbska koparska wubranka na prawym puću. Z nowymi dresami – nimo Załožby za serbski lud je so Serbski Sokol za financowanje postarał a Domowina serbske logo zaplačiła – su před lětomaj nastupjeni puć wuspěšnje dale kročili. Tam hraješe wubranka we wobłuku Njebjelčanskeho mjezynarodneho swjedženja na mjezynarodnje wobsađenym turněru wuspěšnje – a wuzběhnyć ma so próca Chróščanow wo spěchowanje wubranki z beneficnej hru lětnje na Budissu we wobłuku akcije Towarstwa Cyrila a Metoda. Tež hdyž su za wubranku přeco zaso problemy namakanja prawych terminow dypkowych a pokalnych hrow dla, dyrba lětsa w zwisku z woswjećenjom 80. róničny załoženja Sokola Ralbicy dalša hra móžna być.

Wša próca wo wuspěšne pokročowanje džěla ze serbskej wubranki we volleyballu njeje plody njesla. Hačkuli mamy runje tu tež wurjadnych hrajerjow, njeje sej dotal ničtů z volleyballistow abo mustwow klobuk stajil a wěc sobu do horšce wzał. Tak leži poslednja partija wubranki wjace hač tři lěta za nami. Ale nadźiju spuščić njesměmy. Namjetuju tohodla, zwołać nalěto wuradźowanje zastupjerjow serbskich

volleyballowych cyłkow a sej tam postajić konkretne naprawy za přichod. Z trěbnej wolu změny zaso serbsku wubranku při wysokim saku.

Serbski Sokol je aktiwny a spuščomny člon našeje trěšnjeje organizacije Domowiny. Jeho sobustawoju wukonjeja w narodnej organizaciji připóznate džělo. Starosta jako woleny člon zwjazkoweje předsydstwa tójšto časa a prócy za přispórjenje nahladnosće narodneje organizacije w Serbach a w němskej zjawnosći nałožuje, džělajo we wšelakich wuběrkach. Nimo toho skutkuja zastupjerjo našeho předsydstwa w župnych organach a w předsydstwach Domowinskih skupin a towarstwow. Domowina změje tež přichodnje w Serbskim Sokole sobuwojowarja za trěbne strukturne změny na dobro džěla na bazy. Njejsmy za rozkuskowanje našich mocow, skerje za jich walčkowanje.

Najwažnišy džěl našeho zjawnostneho džěla su bjezdwěla periodisce wuchadźace Sokolske listy jako přihoja Serbskich Nowin. Pod reziwu Mikławša Krawca wotblyščuju so w nich wobšěrnost našeho skutkowanja. A štož so aktualnosće dla do dwuměsačnika njehodži, to naš zjawnostny rěčnik wobstaruje w Serbskich Nowinach a rozhlósu. Tam so tež naše džělo z wukrajom jewi. Tak počesći předsydstwo před lětomaj 200. narodnin wulkeho přečela Serbow Maštalka w Českej Lipje. A loni pobychmy w Praze, zo bychmy spominali na 100. posmjertne narodninu spěchowarja Serbow Zmeškala. Na akademiskim zarjadowanju na Karlowej uniwersice porěča mjez druhimi tež Mikławš Krawc.

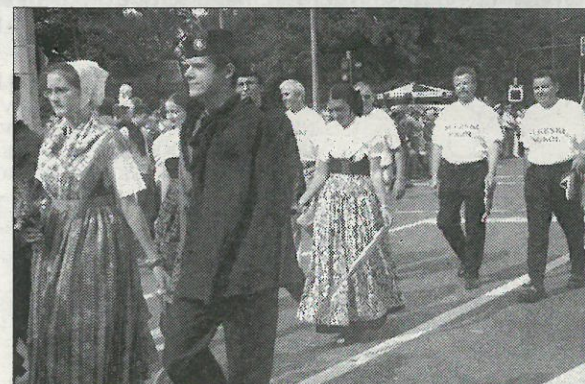
Na jedne chcył hišće pokazać, přetož zdawa so mi to być jara wažne. W šulach wotměwaja so tak mjenowane projektne dny a na nich hraje tež serbske sokolske hibanje ról.

Před lětom bě to skupinka šulerjow Serbskeho gymnazija, kotraž wjedžeše dlěše rozmołwy ze starostu. A lětsa je sej Jan Hrjehor do Worklec přeprysyl Mikławša Krawca, zo by šulerjam powědał wo sokolskim hibanju w Serbach. Hólcy a holey maja potom swoje mysle w nastawkach w Serbskich Nowinach wozjewić. Mam tole za wothladanja hódne.

Zdawna njejsym so wšemu wěnować móhl, tež nic kónclětnemu škotowemu turněru, kotryž ma hižo lěta na starosci naš jednačel Pětr Šolta. Štož smy hišće dalšeho zdžělali, so snano w diskusiji přida. Tuž wšitkim přiwołam: Sportej a narodej – zdar! Achim Kowar

Nowy rewizijny wuběrk Sokola

Dotalnaj člonaj wuběrka Jurij Nuk a Rainer Janec po dwěmaj wólbnyjmaj periodomaj hižo kandidowac njemóžeštaj. Wotrjad volleyball Sokola Budyšin namjetowaše noweju kandidatow ze swojich rjadow. Na hłownej wólbnej zhromadźiznje buštaj namjetowanaj kandidataj Ralf Trječk a Michał Kuhna, kotraž so jednólósnje wuzwolištaj.

Džěl zastupjerjow Serbskeho Sokola na swjedženskim čahu 1. septembra 2002 w Budyšinje Foto: Alojs Rječka

SOKOŁSKE LISTY

Rjady Serbskeho Sokola wotmłodźić

Na swojej hłownej zhromadźiznje pjatk, 17. wulkeho rózka, w Njebjelčicach člonajo Serbskeho Sokola čěžišćowje wo tym diskutowachu, kak młodych Serbow za džělo w towarstwie dobyć a jich wosebje tež ze stawiznami Sokola zeznamić. Prócowanja wo sokolski dorost běchu hižo wustyšec z rozprawy předsydstwa, kotruž stary a nowy starosta Achim Kowar přednjese. W slědowacym wozjewjamy wažne džěle rozprawy.

Z rozprawy předsydstwa

Zaso stej zašlej lěće polnej džěla a je na času dać wam rozprawy wo tutej džělowej etapje a sej postajić dalše předewzaća. Njejsmy drje spowalaceho noweho zdokonjeli, tola po dotalnym našnuj tójšto nadžělali.

Chcu so w swojej rozprawje koncentrować na sčěhowne čěžišća:

- Džělo předsydstwa
- Přewjedženje pokalnych turněrow Sokola
- Zhromadne skutkowanje z druhimi towarstwami pod třěchu Domowiny
- Zjawnostne džělo a styki z wukrajom

K džělu předsydstwa: Smy so prawidłownje dwuměsačnje schadźowali a trěbne naprawy wobzamknuli. Chcu džěna wšitkim člonam předsydstwa wuprajic wutrobny džak za woporniwe skutkowanje a spjelnjenje předewzaćow, kotrež su sej wjele časa a prócy žadali. Směm tole počahować na wšě pola našeho džěla. Wospjet wuradźowachmy wo modalitach našeho najwjětšeho, a směm prajic, w Serbach najwoblubowanjšeho turněra we volleyballu wo pokal Domowiny. Wosebite čěžišćo w našich wuradźowanjach bě zestawa předsydstwa w přichodze, dokelž so njeje poradžilo, zdobyć do našich rjadow młodych člonow. Tola tu faluje trěbny přiklad a z tym pohon. Pohladajmy na Sokol dwacetych lět. Narodni prócowarjo kaž Michał Nawka a jeho swójba, Jan Měškank, kaplan Alojs Andricki, Arnošt Bartmłóš, Jan Haješ, Měrćin Nowak-Njehorňski, Pawoł Grojlich, mnozy šulscy nawoźa a sportowi wučerjo běchu wažni iniciatorjo a spěchowarjo Serbskeho Sokola, wědzo wo jeho wuznamje za buđenje a skrucenje narodneho wědomja a słowjanskeje wzajemnosće w młodej generaciji. Džěna sej kóždy towarstwo pola nas same za sebe swoje sportowe podawki organizuje. Kooperacija mjez nimi je wobčežna a predsudki často hača. Hdže je přiklad tež sportowych dopisowarjow Serbskich Nowin, přetož mało z nich su člonajo Serbskeho Sokola. Tole chcył dać k wobmyslenju za dalše džělo. Naša wuprěstrěta ruka za wušę zhromadne džělo na polu sporta tu dale je.

Jedne z wažnych předewzaćow je bylo organizowanje a iniciěrowanje sportowych turněrow we volleyballu a w kopańcy. Wobaj volleyballowej turněraj wo pokal Domowiny mještej

Pohlad do dobreje stwy w Heldec hospodze: wotlěwa Jurij Frenel – čestny starosta, J. Kilank, M. Krawc, A. Kowar, P. Šolta-Hórčanski, A. Matka – SJ Njebjelčicy, P. Hejduška, R. Šolčina – zastupjerka wotrjada gymnastika Sokola Budyšin. Foto: Jan Hrjehor

24 přizjewjenych mustwow, za kotrejuž přewjedženje ma so předsydstwu Sokola wuprajic džak a připóznace Józefej Šwonej, Geratej Hrjehorjeje a Rudijej Trječkej za organizaciju wubědžowanja, Achimej Rycerjeje a dalšim sportowcam za sudnikowanje. Tajki mamutowy turněr trjeba swěrných pomocnikow, z kotrymž tež lětsa w měrcu w Radworju ličimy. Wosebite připóznace za loňši turněr pak zasluža sej Pawoł Hejduška za zawěsćenje dotal najwjětšeho wobdžělenja w nimale džesačlětnych stawiznach wzrodneho sokolskeho hibanja w Serbach, přetož to bě naš přewědčiwý přiklad woswjećenja tysačlětneho Budyšina. Škoda jenož, zo njebě tón džen ani jedyn zamołwity z města widjeć w sportowej hali na Trělnišću. Naspomnić chcył z dobom naš přinošk za wulki swjedženski čah jubilejneho města a tu wosebje wuzběhnyć njespróniweho našeho hłowneho pokladnika.

Zajim za volleyball w Hornjej Lužicy přiběra, wšako woprijimuje tutón sport wšitke starobne

klasy. A naš turněr wuprudza dale bóle tež na srjedźnu a Delnju Lužicu. To je nam spokojenje a pohon do dalšeho džěla. Z njeho su wurósti po cyłej Lužicy mjenše a wjetše wurisanja serbskich sportowych cyłkow, štož jara witamy. Tuž móžemy zwěsćić: Volleyball je w Serbach žiwy kaž kopańca a blidotenis.

Do wuspěšnje bilancy našeho skutkowanja slušaja lětno turněry starych knjezow wo pokal Serbskeho Sokola w kopańcy. A tu ma so na přěnim městnje mjenować sportowe zjednocenstwo Zeleno-bělych Hórki z přikladnym prezidentom – nětko čestnym – Józefom Šwonom. Hłownje jemu ma so džakować, zo je so turněr hladajo na wšelke čěže stajnje zaso wožiwil. Sportowemu towarstwu a jeho nowemu nawodnistwu tež z tutoho městna připóznace za džesačlětno wuspěšne skutkowanje a přeće za dalše spomóžne zhromadne džělo. Lětuši turněr starych knjezow budže 2. awgusta w Chróščicach, na njón hižo džěna přeprošujemy. Hižo něšto lět prócujemy (Dale na stronje 4)

PŘEDSYDSTWO SERBSKEHO SOKOLA

Achim Kowar	Miłočicy	starosta
Jan Macka	Chróšćicy	městostarosta
Pětr Šolta	Budyšin	jednačel
Pawoł Hejduška	Budyšin	pokladnik
Mikławš Krawc	Budyšin	rěčnik, redaktor SL
Pětr Šolta	Hórki	člon předsydstwa

ARNOŠT BART mlódši – zaslužbny Sokol

K jeho stotým posmjertnym narodninam (18.3.1903–24.8.1996)

Wšojedne, hač mjenujemy jeho Arnošta Barta-mlódšeho, -juniora abo - Delnjowujězdžanskeho, mjenjony je stajnje syn Arnošta Barta-Brězyncanskeho, syn potajkij sobuzažičela Domowiny a jeje pozdžišeho předsydy, syn předsydy Serbskeje narodnej rady po přenjeji swětowej wójnje. „Arnošt Bart-mlódši bě kaž jeho nan w serbskim ludze daleko znaty, a to swjeho wjelelětneho narodneho, sportowego a kulturneho angažementa dla“ – z prawom wužiwaše Manfred Laduš w swjim nekrologu w Serbskich Nowinach po smjerći Arnošta Barta (přir. wudaće ze 27. awgusta 1996) tute słowa. W slědowacym chcył wosebje Bartowe sportowe džěło w Serbskim Sokole wustajeć. Štož tute skutkowanje nastupa, to zahaji so wone tohorunja hižo w młodych lětach. Kaž bu wón w lěće 1919 sobustaw spěwného towarstwa „Sołobik“ w Sorwjecach a lěto pozdžišo sobustaw Budyskeje „Nadžije“ a samo jeje městopředsyda, tak bě jako sydomnačelětny młodženc sobuzažičer přenjeji jednoty Sokola w Budyšinje w nazymniku 1920. W Malešanskej a po 1927 w Delnjowujězdžanskej sokolskej jednotce bě z aktivnym sportowcom. „Jako wušikny čelozwučowar sta so wón bórže z požadanym wuwučowarjom, kiž je so tohorunja wo sokolski dorost swědomiče starał. „Tute słowa Manfreda Laduša wo Bartowym skutkowanju w Sokole móžemy z wjacorymi příkladami wopodstatnić:

Aktivnje zwučowac započa Arnošt Bart najprjedy w Budyšinje, po založenju Malešanskeje jednoty lěta 1921 z tamnišimi Sokolami. W lěće 1923 započa Kurt Sykora ze skupinu hólcow w Malešecach zwučowac. Bórže jemu Arnošt Bart pomhaše. „Džen a wjac džěci so přizjewi. Wo nje so jako načolnikaj młody Arnošt Bart a Kurt Sykora z wulkej lubosću a kublanskej wušiknosću starašaj. „Tak čitamy w knize Alfonsa Wicza „Serbski Sokol“. A w samsnej knize tež stej: „Malešanskej jednotce slědowachu bórže Poršiska, Radworska a Delnjowujězdžanska. Tule wukonješaj wosebje Arnošt Bart a Kurt Sykora swój wliw na tute wuspěšne wuwice.“ Pozdžišo měješe Serbski Sokol w cyłkownje jedne jednotach džěćace wotdžěle – w džesač jednotach skupiny hólcow w starobje sydom do 14 lět, w Poršiskej pak jenož holcy. Swojich najmlódšich člonow mjenowachu w Sokole Sokolata. A Sokolata njezwučowachu jenož, ale tež zjawnje wustupowachu. We Wiczowej knize k tomu čitamy: „Sokolski zwjazk njemóže se jenož někajki swjeden abo zlet bjez wobdželenja džěci předstajeć. „Sokolata z Arnoštom Bartom a Kurtom Sykoru wustupiču w lěće 1924 na Domowinskim zleće w Chwacicach, w samsnym lěće na I. sokolskim zleće w Pančicach, 1926 na Domowinskim zleće w Bukecach, 1927 na II. sokolskim zleće w Wulkim Čisku, na Domowinskich zletach 1928 w Budestecach, 1929 w Klukšu a 1930 w Ra-

Arnošt Bart

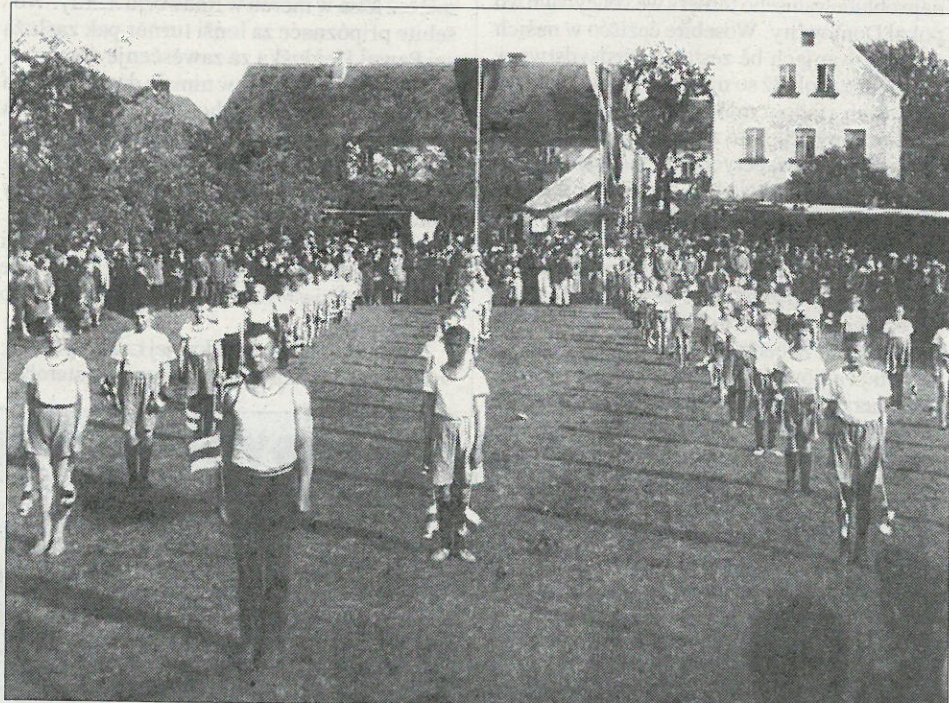
kecach, 1931 na III. sokolskim zleće w Radworju. Wo swjich nazhonjenach ze Sokolami wozjewi Bart w „Sokolskich Listach“ lěta 1930 přinošk „Wo džěćacym zwučowanju“. Dodac chcemy, zo mějachmy wjacore zlety Sokolatow: Přeni bě 1926 w Malešecach, dal-

še běchu 1927 w Chrósćicach, 1928 w Radworju abo w lěće 1932 we wobłuku „Dnja Sokolatow“ we wjacorych jednotach.

Zo by so sam dale wukmanjał a jako načolnik wudospolnjał (načolnik rěkaše w Sokole nazwučowar, trenar), wobdžěli so Arnošt Bart na přenim kursu za načolnikow wot 28. decembra 1928 do 6. januara 1929 w Kulowje. Zajimawostka bě, zo zwučowachu Sokoljo na nrjadach, zo mějachu prostne zwučowanja a nawod za rjadowanje, natwar treningowego wječora, ale tež nazwučowanje narodnych rejoy. A za rejoy měješe Arnošt – drje nic bjez wotpowědneje kmanosće – zamołwitosć. Zamołwity bě Arnošt w lěće 1927 na Čiskowskim zleće za zwučowanja na bradach. Lěta 1928 přišluše delegaciji Sokola, kotraž wobdžěli so na zleće w juhosłowjanskim Skopju. Hišće wjetša bě Bartowa zamołwitosć za wustup Sokolatow na VII. wšopolskim sokolskim zleće 1929 w Poznanju. Tam zwučowachu młodži Serbja we wulkim stadionje před tysacami přihladowarjow. Lěto pozdžišo poby Bart na sokolskim zleće w Beogradze, 1932 tež na wšosokolskim zleće w Praze.

Jako bě Arnošt Bart-mlódši 24. awgusta 1996 w 94. žiwjenskim lěće zemřel, wustaji Manfred Laduš w nekrologu nimo zaslužbow njebočičkeho na kulturnym polu (mnohim drje bě wosebje jako džiwadźelnik po 1945 znaty) tež jeho sokolske skutkowanje: „Wón bě zahority Sokol a čuješe so jako tajki hač do wysokeje staroby.“

M. Krawc

Sokolata pod nawodom Arnošta Barta na sokolskim swjedenju 1928 w Poršicach Foce: SKA

Tež tole bě loni ...

Na swjedženskim čahu 1. septembra k tysacim Budyšina wobdžělich so tež člonjo Serbskeho Sokola. Někotři hólcy Serbskeho gymnazija kročachu w paradnych uniformach přjedawšeho Sokola, jim poboku holcy w serbskich narodnych drastach.

Foce: SN/M. Bulank, Mikra

Tež w lěće 2002 wudžeržowaše předsydstwo Serbskeho Sokola kontakty ze sokolskimi organizacijami we wjacorych krajach. Tak sčelemy Sokolske Listy (SL) do Českeje, Pólskeje, Juhosłowjanskeje a Kanady a dóstawamy wottam materialije. Na zakładze dóstatych SL rozprawjeja w tutych krajach čašičšo wo našim džěle. Příkladaj chcemy podac:

Sokolske listy 9 / 2002 / č. 5

Slavnostniho průvodu 1. 9. 2002 k 1000. výročí města Budyšina se účastnili i lužickosrbští Sokolové. Napřed kráčeli gymnazisté (chlapci v krojích sokolských, dívky v národních), za nimi nynější předsednictvo Lužickosrbšského Sokola (v bílých tričkách s nápisem Serbski Sokol). 2. stránka je věnována tělovýchovné organizaci Orel, méně rozšířené než Sokol. Na 3. stránce jsou otištěny vzpomínky Ludmily Nawkec na dětský prázdninový tábor v polském Jarocinu r. 1947. Listy končí rozmlouvou s významnými hráči kopané. (SN 4. 10. 2002) J-a

Českej časopisaj SOKOL a wokolnik Praskeho česko-serbskeho towarstwa Česko-lužický wěstnik pisatej prawidlownje wo aktiwitach Serbskeho Sokola resp. wo nastawkach w Sokolskich Listach. We wěstniku stara so wo to přecel Serbow Jiří Mudra.

Listy do wukraja pisamy serbsce abo němsce. Wottam dóstawamy dopisy we wjacorych rěčach. Podac chcemy příklad z Juhosłowjanskeje. Sokoljo z Beograda pisaja nam w serbišanje – w našim příkladze su to starosta, městostarosta a hłowny sekretar Saweza Sokola Jugoslawije braća Acović, Djordjević a Milić.

CABEZ COKOJA ЈУГОСЛАВИЈЕ
SOKOL UNION OF YUGOSLAVIA
UNION DE SOKOL DE YOUOSLAVIE
JUGOSLAWISCHER SOKOL VEREIN
СОЮЗ ЈУГОСЛАВСКИХ СОКОЛОВА

Средштво: Сучина Филиповића 119, 11000 Београд; Office: 119, Filipa Filipovića, YU-11000 Beograd
Српска: Београдска 7, 11000 Београд; Phone and Fax: +381-11-438-485; e-mail: acovic@elnet.yu
Starosta: 7, Nevešinska, YU-11000 Beograd; Phone and Fax: +381-11-438-483; e-mail: acovic@elnet.yu
*představimo da smo od vas dobili "Sokolske listy" 2001, 01, 4 - 5

- 2 - 4 - 2 i 6. Hvala!
Hvala na fotokopijama dva članka iz "Serbskih nowinac" od 30. VI 1990. godine. Nastojajemo da nam to neko prevede. Lepi su to bili susreti Lužičkih i Balkančkih Srbi! Ine je - isto!
Bratsko Z D R A V O !

Starešina,
Dipl. inž. arh. Dragomir ACOVIĆ
Zamenik starešine,
Prof. dr Slobodan DJORDJEVIĆ

Glavni sekretar,
Jovan Č. Milić

KANADSKÝ SOKOL

věstnik Sokolské župy Kanadské
Činné v rozvoji tělesné a duševní zdatnosti a výchovou mravů od r. 1911

CANADIAN SOKOL

newsletter of Sokol Canada
promoting physical and mental fitness with moral education since 1911

„Věčný ruch, věčná nepokojenost“

4

Ročník • 18 • Volume

Září • 2002 • September

Tež w Kanadze wuchadžacy časopis KANADSKÝ SOKOL pisa často wo Serbskim Sokole. Loni zhonichu čitarjo mjez druhim wo jubilejnym 20. w-

LUŽICKOSRBSKÝ SOKOL

75. VÝROČÍ 2. sletu Lužickosrbšského Sokola, pořádaného 14. srpna 1927 ve Wulkim Čisku (Gross Zeisig) připomíná poslední číslo wěstniku Lužickosrbšského Sokola „Sokolske Listy“. Dvoustránková vzpomínka je doplněna snímký ze sletového průvodu a ze sletového vystoupení na němž cvičilo na 300 sokolů. – Wěstnik uweřejnil také vzpomínku na účast lužickosrbšských sokolů na IX. wšesokolském sletu r. 1932 v Praze včetně několika dnes již památných snímků.

Tež w lěće 2002 bě w Chrósćicach zeitknanje mjez serbskej wubranku a Budissu Budyšin. Postupnik do krajneje ligi doby 2:0, z tym docpě wubranka po 1:7 (w lěće 1999), 0:4 (w lěće 2000) a hišće raz 1:7 (w lěće 2001) najlěpši wuslědk. Do zakopa přepoda kapitan Tadej Cyž (nalěwo) nawodze Budyskeho mstwta Torstenej Beckerej kwěcel.

